

ANTAKYALI MUSTAFA ŞEHDÎ VE GAZELLERİ

Mustafa Şehdî From Antakya And His Ghazels

Dr. Bahir SELÇUK*

Dr. İ. Halil TUĞLUK**

ÖZ

Antakyalı Mustafa Şehdî, XVIII. yüzyılın ikinci yarısında yaşamıştır. Şair, devletin üst kademelerinde görev yapmıştır. Aynı zamanda hattat olan Şehdî'nin bilinen tek eseri divanıdır. Üç nüshasını tespit ettiğimiz divan, muhteva ve tertip bakımından geleneksel divan tarzını yansıtmamaktadır. Kaside, gazel, kıt'a, lügaz gibi manzumeleri içeren eserde ayrıca mensur bölümler de yer almaktadır.

Bu çalışmada, Şehdî'nin hayatı ve sanatı üzerinde durulmuş, gazelleri yeni yazıya aktarılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Şehdî, divan, hayatı, sanatı, gazeller

ABSTRACT

Mustafa Şehdî from Antakya lived in the second half of the 18th. century. He was understood to have been an officer of high rank and calligrapher. His oldest work known is his divan. Divan, of which we have so far traced three copies, does not reflect the usual/traditional divan in the view of arrangement and contents. The work, which includes kaside, ghazal, kıt'a, lügaz, contains proses as well.

In this study, Şehdî's life and his art were researched, and his ghazels were transliterated.

Key words: Şehdî's life, divan, art and ghazels.

Giriş

Klasik Türk edebiyatının önemli çalışma alanlarından biri de metin neşridir. Temel eserlerin çoğu yeni yazıya aktarılmış olsa da, hâlâ

* Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi.

** Adıyaman Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi.

yerli ve yabancı kütüphanelerde gün yüzüne çıkmayı bekleyen pek çok eser vardır.

Biyografik kaynaklarda bazen şairlerin hayatı ve eserleri ile ilgili bilgi yanlışlıkları ve eksikliklerin yer aldığı görülmektedir. Bu yanlışlıklar, yapılan incelemeler ve metin neşirleri sayesinde düzeltilmektedir.

Kaynaklarda, Şehdî mahlaslı ona yakın şairden söz edilir.¹ Bu kaynakların bazısında, Şehdî mahlaslı şairlerin hayatları ve eserleri hakkındaki bilgilerin birbirine karıştığı görülmektedir.²

Yaptığımız araştırma ve katalog taramalarında Şehdî Divânı'nın üç nüshasını tespit ettik. Fakat bu nüshalardan yalnızca Topkapı ve Süleymaniye nüshalarına ulaşabildik. İmla ve manzume sayısı bakımından göz önünde bulundurulduğunda, Topkapı Sarayı nüshasının³ (T) asıl nüsha olduğu anlaşılmaktadır. Süleymaniye Kütüphanesi nüshası⁴ (S), bu nüshadan çoğaltılmıştır. Gazi Hüsrev-Begova Kütüphanesinde bulunan nüshanın, Topkapı ve Süleymaniye nüshalarına göre oldukça eksik olduğu anlaşılmaktadır.⁵ Biz bu çalışmada, Topkapı Sarayı nüshasını esas aldık. Süleymaniye Kütüphanesi nüshasıyla yaptığımız karşılaştırmada görülen farklılıkları dipnotta gösterdik.

18. yüzyıl şairi Şehdî hakkında bilgi vermek ve gazellerini tanıtmak amacı güden bu çalışmada, önce kaynaklardan ve divanından hareketle şairin hayatı, sanatı hakkında bilgi verilecek, divanı tanıtılacak; sonra gazelleri yeni yazıya aktarılacaktır.

Şehdî'nin Hayatı ve Sanatı

Kaynaklarda hayatı hakkında fazla bilgi olmayan Şehdî'nin, doğum tarihi bilinmemektedir. Sâlim tezkiresindeki “tül-ı ‘ömrden kām-revā olmağ ḥasebi ile”⁶ ibaresi, şairin uzun bir ömür sürdüğünü göstermektedir. Asıl adı Mustafa olan Şehdî, Antakya'da doğmuştur.⁷ İlim tahsili için İstanbul'a giden şair⁸,

1 Haluk İpekten, Mustafa İsen, vd., Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Ankara 1998, s.471-472

2 İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Katalogu, C. III, İstanbul 1967, s.821; Mehmed Süreyyâ, Sicill-i Osmanî, Osmanlı Ünlüleri C.5, İstanbul 1996, s.1571; Şemsettin Sâmî Kâmûsu'l-A'lâm, C.4, Ankara 1996, s. 2888; Haluk İpekten vd., age., s.471-472

3 Divân-ı Şehdî, Topkapı Sarayı Müzesi Ktb. No. 2486

4 Divân-ı Şehdî, Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi, No. 147

5 Fehim Nametak, Katalog Arapskih, Turskih, Perzijskih i Bosanskih Rukopisa Gazi Husrev-Begove Biblioteke, Al-Furqan/Rijaset Islamske Zajednice u BiH., Sv. 4, London/Sarajevo 1998

6 Adnan İnce, Tezkiretü'ş-Şu'arâ Sâlim Efendi, Ankara 2005, s. 434

7 Adnan İnce, age., s.434; M. Nâil Tuman, Tuhfe-i Nâilî Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri II, Ankara 2001, s.510

Arapça ve Farsça öğrenmiştir. Hâcezâde Muhammed Enverî'den icazet alan şair, hat sanatında da başarı göstermiştir.⁹

Şehdî; Silâhdâr Şehryârî Mustafa Paşa, Şeyhülislam Feyzullah Efendi, Veziriazam Ali Paşa ve Râmî Paşa gibi devrin ileri gelen devlet adamlarıyla yakın ilişki içerisinde olmuş ve onlardan büyük destek görmüştür (19a, 20b, 26b, 37a, 39a). Şehdî; haraç muhasebeciliği (19a), sipahi kâtipliği (38a), maliye tezkereciliği (28b), Anadolu muhasebeciliği (53a) gibi önemli görevlerde bulunmuştur. Sarayla yakın ilişki içinde bulunan Şehdî'nin, bazen muhalif olduğu kişilerin üst makamlara gelmesiyle sıkıntılar yaşadığı, bir müddet makam ve maaşından olduğu divanındaki ifadelerden anlaşılmaktadır. (39a)

H.1140/M.1727 tarihinde vefat eden Şehdî'nin mezarı, İdris Köşkü yolu üzerinde¹⁰ Eyüp Sultan Türbesi'nin yanındaki hamamın bitişiğindedir.¹¹

Bazı kaynaklarda şairin ölüm tarihi yanlışlıkla H.1144/M.1731/32 olarak gösterilmektedir.¹² Tuman, bu yanlışlığın Âdâb-ı Zurâfâ müellifi Râmiz'den kaynaklandığını ifade eder. Yazara göre Sicill-i Osmânî müellifi de aynı yanlışlığa düşmüş; eserinde, H.1140 ve H.1144'te vefat etmiş Şehdî mahlaslı iki farklı şair varmış gibi göstermiştir.¹³ Yine İKTYDK'de, Süleymaniye Kütüphanesindeki divan nüshası, Osman Şehdî adına kayıtlı gösterilmiştir.¹⁴

Sâlim Efendî, şairin Şehdî mahlasını, Şeyh Sadî'nin Gülistan'ından tefeül ederek aldığını belirtir.¹⁵

Sâlim ve Râmiz, Şehdî'nin şairliği hakkında şu değerlendirmelerde bulunurlar. Sâlim; "... murâd üzre nuṭṭa kâdir ve tül-ı 'ömrden kâ-m-revâ olmak ḥasebi ile yâd-dâştı vâfir, fenn-i sülḥanda mâhir, bî-tekellüf söyler bir şairdir."¹⁶ diyerek Şehdî'nin şiir söyleme kudretini ifade etmiş; Râmiz de, Şehdî'nin Arapça ve Farsçadaki başarısından, nazım ve nesirdeki maharetinden bahsettikten sonra "eş'âr-ı dürer-bârları reşk-endâz-ı zümre-i hüner-verân, müselleme ü mümtâz bir

8 Adnan İnce, age., s.434

9 Habîb, Hat ve Hattâtân, İstanbul 1306, s.158

¹⁰ Mehmed Süreyyâ, age., s.1571; Sadık Erdem, *Râmiz ve Âdâb-ı Zurâfâ'sı*, Ankara 1994, s.175

¹¹ Müstakim-zâde, *Mecelletü'n-Nisâb fi'n-Niseb ve'l-Künâ ve'l-Elkâb*, Süleymaniye Ktb.,Halet Efendi, 628, vr. 280a

¹² Mehmed Süreyyâ, age., s. 1571, Şemsettin Sâmî, age., s. 2888, İpekten vd., age., s.471-472

¹³ M. Nail Tuman, age., s.510

¹⁴ İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Katalogu, age., s 821

¹⁵ Adnan İnce, age., s.434

¹⁶ Adnan İnce, age., s.434

şâ'ir-i sihr-âferin-i ser-efrâz idi."¹⁷ ifadeleriyle şairin orijinal söyleyişine ve devrin tanınmış şairlerinden biri olduğuna vurgu yapmıştır. Safâyî'nin tezkiresine takriz yazdığı 18 kişiden birinin de Şehdî olması, şairin devrin tanınmış simalarından biri olduğunu göstermektedir.¹⁸

Eserinden anladığımız kadarıyla Şehdî, dönemin önemli olaylarına, tarihî yapılarına -çoğu zaman görevlendirilerek- tarih düşmüş, bunlarla ilgili belge niteliğinde mensur yazılar yazmış, yazdıkları karşısında da yüklü miktarda bahşişler almıştır.

Şehdî'nin gazelleri incelediğinde 17. yüzyılda edebiyatımızda etkili olan, sonraki dönemlerde de etkisi devam eden Sebk-i hindin tesirini rahatlıkla görebiliriz. Şairin yekûn olarak çok fazla olmayan gazellerindeki yer yer uzun tamlamalar, tezatlar, anlam derinliği şairin bu akımın etkisinde kaldığının göstergeleridir.

Divanı

Şehdî hakkında bilgi veren kaynaklarda şairin tek eseri olarak divanından söz edilir. Şairin manzum ve mensur yazılarını içeren ve kaynaklarda divan olarak anılan eser, Klasik Türk edebiyatı geleneği içinde yer alan divan tertibine uymamaktadır. Şehdî'nin eserlerini topladığı bir defter niteliğindeki bu yazma mecmuanın bir nüshası Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde, bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesinde diğer nüshası da Saraybosna Gazi Hüsrev Begova Kütüphanesinde olmak üzere üç nüshasını tespit ettik.

Eserin nüshaları ve özellikleri

1. Topkapı Sarayı Nüshası (T): 95 vr. talik, 27 st. serlevha müzehhep, cetveller kırmızı.

2. Süleymaniye Kütüphanesi Halet Efendi Nüshası (S): 86 vr. 27 st. talik, başlıklar kırmızı.

Nüshaların Başr:

Ey Hudā-yı müheymin ü mütē'āl
V'ey kerim ü raḥim-i zü'l-efzāl

Nüshaların Sonu:

¹⁷ Sadık Erdem, age., s.175

¹⁸ Dîvân-ı Şehdî, Topkapı Sarayı Müzesi Ktb. No. 2486; vr.74/b-75a; Pervin Çapan *Tezkire-i Safâyî*, Ankara 2005 s.12; 41-43)

Görünmez kimseye şeb-tâ-seher menfūr-ı 'âlemdir
Şabâh olduğda tâ aḥşama dek manzūr-ı âdemdir

3. Saraybosna Nüshası: Bu nüshayı Gazi Hüsrev-Begova Kütüphanesi Katalogu'ndan tespit ettik. Ancak, nüshaya ulaşmamız mümkün olmadı. Katalogda verilen bilgiye göre nüsha oldukça eksiktir: 8 vr. 20 satır, ta'lik.

Baş: Tārīḥ-i berā-yı feth-i Tebrīz

Divanda 60'a yakın kıta, 40'tan fazla kaside; 28 gazel, 19 lügaz, 2 terci'-i bend, 1 terhib-i bend, 1 mesnevi ve farklı konularda yazılmış mensur metinler vardır. Divanda nazım şekilleri ile ilgili bazı problemler olduğu görülmektedir. Örneğin, kaside nazım şekli içerisinde sıkça kıta başlıkları geçmektedir. Ayrıca, manzumelerin başlıkları ile şekil özellikleri arasında uyumsuzluk görülmektedir. Bu açıdan kaside ve kıta nazım şekilleri hakkında kesin bir rakam vermekten kaçındık.

Gazelleri

Şehdî Divanı'nın Topkapı Sarayı nüshasında¹⁹ 28, Süleymaniye Halet Efendi²⁰ nüshasında 27 gazel vardır. Gazeller, Divan şiirinde en sık kullanılan vezinlerle yazılmıştır. Gazellerde kullanılan vezinler ve bunların sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün	9
Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün	6
Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün	4
Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün	4
Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün	3
Mef' ülü Fā' ilätü Mefā' ilü Fā' ilün	2

Gazellerden 12'si 7 beyit, 10'u 5 beyit, 3'ü 8 beyit, 2'si 9 beyit, 1'i de 10 beyitten oluşmaktadır.

¹⁹ Topkapı Sarayı Müzesi Ktb. No. 2486, vr.77b-91a

²⁰ Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi, No. 147, vr.78a-81b

Gazeller; dil, teknik ve anlam derinliği bakımından başarılıdır. Oldukça akıcı bir dil kullanan şairin dili ağır değildir. Arapça, Farsça kelimelerden oluşan ikili üçlü tamlamalar kullanmasına rağmen bunu, Divan şiirinin genel üslubu içinde değerlendirmek gerekir.

Gazellerde, imale ve ulamanın yanında, sâkî (G.1/5b), ebrû (G.2/3-b) gibi birkaç kelimedede zihat²¹; salmış (G.15/4a) ve yamandır (G.20/2a) gibi Türkçe iki kelimedede de med yapılmıştır.

Gazellerde daha çok “kafiye+kelime grubu halinde redif” kullanılarak güçlü bir ahengin oluşturulduğu ve anlam zenginliği sağlandığı görülmektedir. Çoğunlukla Türkçe kelimelerin redif olarak kullanıldığı gazellerdeki 3 Türkçe 1 Farsça gazelde geçen “pey-der-pey” redifi de dikkat çekmektedir.

(1) **Mef' ulü Fâ' ilâtü Mefâ' ilü Fâ' ilün**

- 1 Ālem dedikleri bu cihān dār-ı ğam baña
Gülşen-serây-ı 'ālem olur hār-ı ğam baña
- 2 Olmaz hayāl-i hām ile hiç mīve-i merām
Vermektedir nihāl-i emel bār-ı ğam baña
- 3 Bu şeş-der-i serây-ı sipenc-i felekde āh
Vermez güşād bir çapudan zār-ı ğam baña
- 4 Bilmem ne sihr eder ki o cādū-nigeh yine
Her tār-ı zülfüñ etmede bir mār-ı ğam baña
- 5 Cām-ı neşātı sâkî-i gül-çihre Şehdiyā
Bezm-i cihānda şunmada ser-şār-ı ğam baña

(2) **Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün**

- 1 Dilā ol şāh-ı hüsñü şanma yaşşidir yaman bilmez
Ki zülf-i kâfiri bir aştî düşmen amān bilmez

²¹ Çevriyazıda uzun ünlülerdeki zihaf lar gösterilmemiştir.

1 T.87b, S.78a

2a merām] hayāl S

5a neşātı] neşāt-ı S

- 2 Eder ʿ uşşākı gerçi vaʿ de-i vaşlı firībende
Dürüg-1 [pür-fürü]ği hiç bir vaqt ü zamān bilmez
- 3 Tamām eyler işin nīm-nigāh-1 hışm-1 çeşmiyle
Ne hācet ebrû vü müjgāna ol tūr ü kemān bilmez
- 4 O gül-ruh serv-kađ kim müşk-büdur sünbül-i zülfü
Cihānda seyr-i gülgeşt istemez serv ü çemān bilmez
- 5 Şaķın ol ğamze-i Tātār-1 hūn-h̄ārından ey Şehdī
Harāb etmiş niçe baĝçe-serā ol hān-mān bilmez

(3) **Mefʿ ūlü Mefāʿ ilü Mefāʿ ilü Feʿ ūlün**
Mefʿ ūlü Feʿ ūlün

- 1 Ey şūh-1 cefā-pişe bu nāz-1 sitemiñ ne
Tāķat getirilmez
- 2 Üftādelere tā bu kađar bār-1 ğamiñ ne
Billāh çekilmez
- 3 Sen pādşeh-i mülk-i hüsünsün aña söz yoķ
Yūsuf gibi ammā
- 4 Görsem hele ğāhice ğedāña keremiñ ne
Bu bezm ele girmez
- 5 Hamyāze-keş-i rencişi-i hummār olur āķir
Rindān-1 mey-āşām
- 6 Meyden ne imiş neşvesi āyā ki Cemiñ ne
Ālāmına degmez

2b pür-fürü] -S

3a Gazellerde “nīm-nigāh” tamlamasının geçtiği bu mısradaki ve G.23/2a’daki mısradaki vezin problemi vardır. “nīm” kelimesinin “nīm-i” şeklinde terkipli okunması ya da iki kapalı hece gibi düşünülmesi bu problemi ortadan kaldırmaktadır.

3/3 S.78b

7 Kûyın dolaşır zülfüne yâriñ ulaşırsın
Her vaqt-i seherde

8 Bilsem hele ey bâd seniñ de elemiñ ne
Cânâne el ermez

9 Biñ hãnde eder ğayra leb-â-leb bize Şehdî
Bir kaçdı mı vardır

10 Ağzın bile açmaz sözü ol ğonca-femiñ ne
Billâh bilinmez

(4) Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilâtün Fâ' ilün

1 Mehveşim dîvânçe-i hüsnünde maṭla' gösterir
Ebruvânın şakk-ı mâhâsâ dü-mışra' gösterir

2 Hãṭ tırâş olduĝça tecdîd-i berât-ı hüsn erer
Hükmin icrâ eyler ebrûlar muvaḳḳa' gösterir

3 Vechi vardır kıṭ' a-i Mîr ola bâ-hãṭṭ-ı ' İmâd
Hüsn-i hãṭṭıyla o çâr-ebrû murakḳa' gösterir

4 ' Âlem-i teşhîre ol cânân-ı çâr ebrû meger
Şekl-i zîbâ tarḫ edip vefḳ-ı murabba' gösterir

5 Hãnde-rîz olduĝça dür-dendânı yâriñ Şehdiyâ
Hâtem-i la' lin dehânında muraşşa' gösterir

(5) Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

1 Nişân-ı tîrin ol kaçı kemânın dür bulmuşlar
Çekenler çille-i ' aşkı katı pür-zür bulmuşlar

2 Berât-ı hüsnünüñ ancak nişânı kalmış ebrûda
Hãṭ-âver dil-rübâ ḥaḳḳında bir menşür bulmuşlar

- 3 Hıta-1 sebzın görenler nevdemide gird-i la' lınde
Hızırveş anda ab-1 zındeği mestür bulmuşlar
- 4 Ğubar-1 hattı etmiş piçiş-i zülfüyle amızış
Dolaşır genc-i hüsnı niçe mār u mūr bulmuşlar
- 5 Kimi der meh-' izār ol şüha kimi ateşin-ruhsār
O kāfir mā-cerā vaşında nār u nūr bulmuşlar
- 6 Düşüp çāh-1 zenaħdanında dil bir Yūsuf-1 hüsnüñ
Anı sudāgerān-1 āşıkān mecbūr bulmuşlar
- 7 Şaħın düzdı-i çeşm-i yārdan bir laħza ey Şehdı
Nişān-1 tırin ol kaşı kemānuñ dūr bulmuşlar
- (6) Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün**
- 1 Dem-i bahār hıta-1 dil-rübā gelir görünür
Gider keder dil-i zāra şafā gelir görünür
- 2 Sirişk ü sūziş-i dil feyz-yāb olur bir gün
Bu ab u tāb ile neşv ü nemā gelir görünür
- 3 Düşüp hicāba hıta-1 sebzın eylemiş rü-püş
O pür-cefādan ümıdi vefā gelir görünür
- 4 Nihāl-i nevdres-i bāđ-1 hüsündür ol ser-keş
Çekerse bār-1 girān inhinā gelir görünür
- 5 ' Aceb mi mā'il-i zülfü olursa eşk-feşān
O kāfir ile nice mā-cerā gelir görünür
- 6 Niçün o ğonce-femi h'ab-1 nāzdan uyarur
Hezār bülbül-i nağme-serā gelir görünür

4b mār u] mār S

- 7 Uçar gözümde benim âh bir perî Şehdî
Hayâli cilveler eyler baña gelir görünür
- (7) **Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün**
- 1 Felekde zühreden âheng-i naqş-ı kârı kim diñler
Bu devr içre muhâlif nağme-i edvârı kim diñler
- 2 Çıkıp kürsiye vâ' iz pendini ' âlem-pesend etmiş
Şadâ-yı na' ra-i mestâne-i mey-h'ârı kim diñler
- 3 Şarılmışlar lihâf-ı nâza yer yer goncalar der-h'âb
Fiğân-ı âteşin-i ' andelib-i zârı kim diñler
- 4 Çekerler hâle-i âgûşa âhîr ol mehi âgyâr
Edâ-yı şekve-zây-ı ' aşık-ı dîdârı kim diñler
- 5 K'o teklîf-i nezâyir etmegi yârâna ey Şehdî
Dimâg-efsürde ' âlem kim oğur eş'ârı kim diñler
- (8) **Mef' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ulün**
- 1 Def' -i ğama bezm içre şafâ neyle gerekdir
Bir sâki' -i gül-çihre ile meyle gerekdir
- 2 ' Âlemde huşul-i taleb-i kâm-ı dil-ârâm
Her şâm u seher âh-ı felek-tayla gerekdir
- 3 Ver naqd-i sirişki dem-i vuşlatda o şûha
' Âdeddir o kim dâd u sited beyle gerekdir
- 4 Bî-hüde yere eyleme da' vâ-yı mağabbet
Şad sūziş-i dil dâğ-ı key-â-keyle gerekdir

7 Bu gazel, yazmanın daha önceki sayfalarında (T.54a-55a; S.48a-48b) “Bu kıaside-i muğazzel ve müzeyyel daği vezîr-i müşâru'n-ileyhin ' alâ-tariğ-i imtiñân fermâni ile inşâd edilip verilmiştir” başlığıyla geçmektedir. 33 beyit ilave edilmiş olan müzeyyel gazel, Vezir Ali Paşa'ya takdim edilmiştir.

7 S.79a

3b böyle] ile S

9 T.88b

- 5 Şehdî o şeh-i hüsne niyâz itmege ‘ aşık
Biñ nâz u cefâ-sâz-ı pey-â-peyle gerekdir
- (9) **Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün**
1 Gel ey mehveş ki ârâm eylemez dil bir nefes sensiz
Bu şeb-tâ-şubha dek encüm-şümâr oldu heves sensiz
- 2 Nigâh-ı hasretiñle eşk-i çeşmim etme tūfân-hîz
Olur her bir müjem seyl-âb içinde hâr u has sensiz
- 3 Ser-i küyuñda çok sūdâgerân-ı ‘ aşkıñ ammâ kim
Degildir gūş-zed-i bāng-ı derâ-yı yek-ceres sensiz
- 4 Eger kim çāşnî-i kând-i la‘ liñ etmese ümmîd
Görünmezdi per-âver bezm-i hüsñünde mekes sensiz
- 5 Nazar-senc olmasa berg-i gül-i ruhsârıña bir dem
Ne mümkün bülbül-i dil ola pâ-bend-i kafes sensiz
- 6 Hemân âyîne-i rüyuñ şafası cilveger ancak
Degil hâtırdâ ğayrı arzular mültemes sensiz
- 7 Ne deñli dūd-ı âhıñ etse Şehdî çarha peyveste
Bulunmaz hiç kes feryâdına feryâd-res sensiz
- (10) **Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün Mefâ‘ ilün**
1 Ümîd-i ülfet ol şūh-ı perî-zâda olur olmaz
Hayâl-i kîmyâveş dilde âmâde olur olmaz
- 2 Heveskâr olma ol âhū-yı vahşi şaydına ey dil
Kemend-i arzūyı şanma üftâde olur olmaz
- 3 Eder gâhî tesâdüf geh taḥallūf h̄‘âhiş-i hâtır
Murâd üzre degildir hükmi fetvâda olur olmaz

4a eger kim] egerçi S
5a bir] her S

- 4 Nemek-pâş olma zâhid hîll u hürmet kaydına düşme
Benim destimdedir bu neş'e şahbâda olur olmaz
- 5 K̄o piçide hayâl-i Şevket'i Şehdî ne hâcetdir
Ki maẓmûn-ı muhayyel lafz u ma' nâda olur olmaz

(11) **Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün**

- 1 O mehveşiñ haṭ-ı ruhsârına temeyyül olur
Ve lîk fitne-i devr-i kamer taḥayyül olur
- 2 H̄ayâl-i zülf ile âh-ı dem-â-dem-i aḡyâr
Ser-i felâket-i ' uşşâka saçlı sünbül olur
- 3 Niḡâh-ı ' âşıq-ı küstâhdan o ḡonce-femiñ
Hicâb ile açılır rûy-ı alı gül gül olur
- 4 O şüh-ı nev-heves-i nâza ibtilâ hoşdur
Sitem-keşân-ı maḥabbet cefâ taḥammül olur
- 5 ' Aceb mi bilmese bu sırr-ı ḡaybı zâhid-i huşk
Ki la' l-i yâr da yâkût-reng pür-mül olur
- 6 O şâh-ı hüsni ile baḡş-ı haṭ-âveri etme
Vişâle bâ' iş-i ser-rişte-i ta' allül olur
- 7 Verir neşât-ı haṭ-ı sebzi ' âşıka Şehdî
Dem-i bahâr şetâret-fezây-ı bülbül olur

(12) **Mef' ülü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün**

- 1 Gördüm gelir o şüh-ı cefâkâr yolunda
Mestâne velî şive-i reftâr yolunda
- 2 Gülşende n'ola nâle vü zâr eylese bülbül
H̄ançer-be-kef âmâde turur h̄âr yolunda

3 Çevgân-ı ser-i zülfine top olmağa ‘uşşâk
Ser-bâz u ser-endâz gerek yâr yolunda

4 Şeh-râh-ı maḥabbetde ser-endâhte olmak
‘Âdetdür olur tûde çü hünkâr yolunda

5 Eş‘ârîñi piçide ḥayâl eyleme Şehdî
Güm-geşte olur ma‘ni-i hemvâr yolunda

(13) **Mef‘ülü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ülün**

1 Bend olmadığım zülf-i siyeh-tâb mı kaldı
Yâ çekmediğim renciş-i kullâb mı kaldı

2 Ol şâha seḥer âh-ı şerer-pâş u dür-i eşk
‘Arz etmediğim gevher-i şeb-tâb mı kaldı

3 Ümmîd-i vişâliyle gezüp kûçe-be-kûçe
Küyunda yüzüm sürmediğim pây mı kaldı

4 Şâd-âb ola ol ḡonce deyü farḡ-ı bükâdan
Bağ çeşme-i çeşmimde benim âb mı kaldı

5 Ârâyış-i destâr-ı niyâz olmağa Şehdî
‘Âlemde meger bir gül-i sir-âb mı kaldı

(14) **Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün**

1 Felek erbâb-ı ḡab‘a cevır eder kîn ü nifâk üzre
Anun‘çün ḡalmaz anîñ nüh-kıbabı ḡâḡ ḡâḡ üzre

2 Taḡammül mi olur ḡâḡat-ḡüdâz-ı nâz-ı ḡerdûna
Ki teklîf-i ‘anîfi pey-siper mâ-lâ-yutâḡ üzre

3 Yıḡar dülâb-ı çarḡı cûşış-i seyl-âb-ı eşkim âh
Yaḡar eflâkı necm-i ḡâlî‘ im çün ihtirâk üzre

---

13 T.89a

2a Ol şâha şerer-pâş-ı seḥer âh u dür-i eşk S

3a eşkim âh] ḡün-eşkim] S

- 4 Eder nâ-der-berâber vaż' -ı şîrîn zehr-ḥand ile
 ' Acebdır ḥâl-i ebnâ-yı zamâne bu mezāk üzre
- 5 Niçe ârâmiş etsin dilde ezdâd-ı neşât u ğam
 Zebân-zed bir meşeldir bu konağ olmaz konağ üzre
- 6 Neden tercîḥ eder pervâne âyâ sūziş-i vaşlı
 Degil mi sūz-ı vuşlat nūr u nâr-ı iftirāk üzre
- 7 Yapıldı bu zemîne gerçi çok ebyât ey Şehdî
 Biri birinden a' lâ dil-nişin-i seb' -ṭabağ üzre
- 8 Velî şâhib-zemîniñ Ḥağ bu kim her beyt-i ma' mūrı
 Olur beytü'l-^c arūs-ı bîkr-i ma' nâ ittifāk üzre
- (15) **Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**
- 1 Seyr-i gül-geşt-i ruḥ-ı cānāna ey dil gülşen ol
 Ki şerer-pāşî-i firḳatle pür-âteş külḥan ol
- 2 Pençe-i müjgân ile cārū-keş ol gūyendevār
 Dīde-düz ol firḳa-i aġyāra nevk-i süzen ol
- 3 Şem' a-i mihriyle dönsün dilde fānūs-ı ḥayāl
 Döne döne ' arz-ı ruḥsār itmege pīrāhen ol
- 4 Şalmış gird-âb-ı ' aşka fülk-i ümmīdi meded
 Bād-ı āhıyla pür eyle bādbānın yelken ol
- 5 Düşdi çün çāḥ-ı zenaḥ-dāna rehā mümkün degil
 Zülfini yāriñ kemend idüp gerekse Bîjen ol
- 6 Kaşr-ı dilde ol şeh-i ḥüsne şafā-baḥş olmaġa
 Dāġlarla zeyn idüp sineñ güşāde-revzen ol

14/8b S.80a

3b ruḥsār] dīdār S

5a düşdi çün] düşmüş T

6 ol] -S

7 Halka-i āgūşa çek Şehdī o māhı hāleveş
Gayrıdan kaṭ' -ı nazār eyle felekde sen sen ol

(16) Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

1 Şavul ey dil ki gelen dil-ber-i bī-dād odur o
Mest-i hañçer-be-kef-i ğamzesi cellād odur o

2 Bu şeh-i mülk-i melāḥatden umulmaz şefkat
Olmaz āvīze-i gūşu niçe feryād odur o

3 Çekme ğam kesme ümidīñ o cefā-cüduñ kim
Ḥaṭı geldikde vefā eyleye mu' tād odur o

4 Ne kadar eyler ise cevri ile ber-bād yine
Dil-i virānı eden luṭf ile ābād odur o

5 Şordum ol āfet-i devrānı görünce Şehdī
Dediler ' aklıñ alan şūḥ-ı perī-zād odur o

(17) Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün

1 O şūḥ ' aşıkıñ eyler tebāh pey-der-pey
Edince küşe-i çeşmin penāh pey-der-pey

2 Girih girih ḥam-ı zülf-i siyāhın ol kāfir
Dil almağiçün eder dāmgāh pey-der-pey

3 O şāh-ı ḥüsn nice rām olur ki müjgānı
Çü nīze-dār şaf-ārā-sipāh pey-der-pey

4 Eder o āhu-yı vaḥşiyi şayd için ' uşşāk
Kemend rişte-i medd-i nigāh pey-der-pey

5 Felekde şanma şehāb içre berç-i raḥşende
Şerāre-pāş olur dūd-ı āh pey-der-pey

---

17 T.89b

5b şerāre-pāş] şerār-pāş S

6 Göreydiñ ol ruḥ-ı pür-tâbı şubḥ u şâm deyü
Gelür gider felege mihr ü mâh pey-der-pey

7 Ḥarâb olupdur o ma‘ mûre-i ḥüsün ki anı
Edeydi ceş-i Ḥabeş cilvegâh pey-der-pey

8 Uçurdu murğ-ı dili bâğ-ı ḥüsn-i yâra gelüp
Taṭayyür eyledi zâğ-ı siyâh pey-der-pey

9 O mest-i nâza nice keşf-i râz edem Şehdî
Olur mı ‘afv bu deñli günâh pey-der-pey

(18) **Mefâ‘ ilün Fe‘ ilâtün Mefâ‘ ilün Fe‘ ilün**

1 Gönül gönül nice bir âh âh pey-der-pey
Bu şerḥa şerḥa bu dâğ-ı siyâh pey-der-pey

2 Ḥayâl-i dil-ber ile nev-be-nev nedir sende
Bu ârzü-yı dem-â-dem günâh pey-der-pey

3 Girih girih seni zülf-i nigâr bende çeker
Meded meded edegör intibâh pey-der-pey

4 O sîb-ğabğaba meyl etme kim zenâhdâni
Keşân keşân ider ilḳâ-yı çâh pey-der-pey

5 Şaḳın şaḳın seni şad-pâre çâk çâk eyler
O tîğ-ı ğamğam-ı ḥışm-ı nigâh pey-der-pey

6 Yeter yeter bu hevâ-yı heves bu tül-ı emel
Bu keş-me-keş bu tekâpü-yı câh pey-der-pey

7 Ki refte refte güzer eylemekde ‘ömr-i ‘azîz
Yazık yazık ola böyle tebâh pey-der-pey

8 Ḥudâ Ḥudâ diyerek kıl tevekkül ey Şehdî
Ki fevc fevc ire feyz-i İlâh pey-der-pey

---

7 -S
18/4 S.80b
4a sîb] sîb u S

- (19) **Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün**
1 H̄aṭ tırāş olduḡa dil-ber imrenir imrendirir
Gösterir zül̄f-i mu' anber imrenir imrendirir
- 2 La' l-i mey-günundan olmuş zevḡ-yāb ol mest-i nāz
Elde cām-ı neşve-āver imrenir imrendirir
- 3 Eylemiş taşvīrini ' uşşāk ḡayl[î] dil-nişīn
Görse ol rūḡ-ı muşavver imrenir imrendirir
- 4 Zīb ü fer vermiş ruḡ-ı pūr-tābına āyīnede
Şīveler eyler mükerrer imrenir imrendirir
- 5 Naḡd-i cān ile vişāle va' d etmişken o şūḡ
Kıldı bir bāzār-ı diḡer imrenir imrendirir
- 6 Dāmenin ser-rişte-i mūy-ı miyāna bend idüp
' Arz ider zerrīn ḡançer imrenir imrendirir
- 7 Vaz' -ı istiḡnā-pesendī ol perīniñ Şehdīyā
Ādemi dīvāne eyler imrenir imrendirir
- (20) **Mefā' ilün Fe' ilātün Mefā' ilün Fe' ilün**
1 Olur o reşk-i perī kec-külāḡ pey-der-pey
Ki ' arz-ı ḡākül eder ḡāḡ ḡāḡ pey-der-pey
- 2 Ol āfetiñ dil ü cāna yamandır ḡaşdı
Ki ḡışm-ı çeşm ile eyler nigāḡ pey-der-pey
- 3 O ebruvān-ı muḡavves o nāvek-i mūjeler
Atup ṡutup dili eyler tebāḡ pey-der-pey
- 4 Ḥadeng-i ḡamzesi yāriñ siper-süpür(?) nā-çār
Şikenc-i zül̄fün ider dil penāḡ pey-der-pey

7b dīvāne] dāne S
20 T.90a

- 5 İnanmaz ol büt-i nev-res 'alaşam olduğuna
Degil mi dāğ-ı derūnum güvāh pey-der-pey
- 6 'Aceb mi hāk-i mezārında 'āşık-ı zārīñ
Biterse lāle vü mihr-i giyāh pey-der-pey
- 7 O şeh-süvāre eder ref' -i riķ' a ey Şehdī
Hezār sencileyin dād-ḥ'āh pey-der-pey
- (21) **Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün Mefā' ilün**
- 1 Zuhūr etmekde pey-der-pey kazā-yı mübrem-i 'ālem
Bilinmez ḥikmet-i rāz-ı nihān-ı mübhem-i 'ālem
- 2 Kōmaz ḥātırda ğam keyfiyyet-i cām-ı Cem 'ālem
Velikin herkes olmaz bezm-i meyde maḥrem-i 'ālem
- 3 Kātı pür-zür olurmuş duḡter-i rez ayak almaķda
Aña al arķası yerde demiş çok Rüstem-i 'ālem
- 4 Şeb-i deycūr-ı ğamda olmasın erbāb-ı dil rencūr
Olur pāşide-pertev cām-ı mey şubḥ-dem-i 'ālem
- 5 'Aceb nā-der-ber-ā-ber vaż-ı zehr-i ḥand eder gerdün
Ki bir kez ḥande-fermā olsa zehr ile ğam-ı 'ālem
- 6 O şirīn-leb dem-ā-dem nağme-i şeh-nāza mā'ildir
N'ola girmezse bir dem gūşına zir u bem-i 'ālem
- 7 Gören bir kez o şūḥuñ Şehdīyā la' l-i şafā-baḡşın
Şikest-i cām-ı zūhd eylerdi olsa Edhem-i 'ālem

6b mihr-ı] mihr ü S
1b mübhem] ḥikmet S
3b 'ālem] -S
21/6 S.81a
7a kez] dem S

(22) Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1 Eşk-i çeşmim görünür yâre benim nemcesine
Lîk reşk-âver-i tufândır o nem yemcesine
- 2 N'ola ol şüh-ı perî-zâd edüp ünsiyet
Gül-i ruhsârını 'arz eylese âdemcesine
- 3 Keşf-i zâr eyler idim hâl-i dil-i zârım aña
Ġam-küsâr olsa baña hem-dem ü maħremcesine
- 4 Ta-be-key renciş-i ħamyâze-keřî ey sâķî
řun bize câm-ı leb-â-leb içelim Cemcesine
- 5 Ĥať-ı sebzın edeli Ka' be-i rüyına niķâb
Eşk-rîz olmada 'âşıkları zemzemcesine
- 6 Devr-i ħüsnünde n'ola ol şeh-i ħübânıñ eger
Görseler bendeler işsânını Ĥâtemcesine
- 7 şehdiyâ feyz-i ma'ânî ile bîkr-i fikre
Rûĥ-baĥř olsañ olur 'İsî-yi Meryemcesine

(23) Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün

- 1 Göñül ol âfet-i 'âşık-küş-i bîdâdı n'eylersin
Yeter etdiñ yeter bu nâliř-i feryâdı n'eylersin
- 2 Dil-i vîrânı bir nîm-nigâhı etmeye âbâd
O şüh-ı çeşm-i mekkâr-ı cefâ-mu' tâdı n'eylersin
- 3 Nihâl-i bâġ-ı ümmîd olmayınca dilde bâr-âver
Tehî-dest-i çenâr u serv-i ser-âzâdı n'eylersin
- 4 Severseñ naĥl-i ħurmâ gibi bir kâkül-periřân sev
Heveskâr-ı hevâ-yı ġayr olan şimşâdı n'eylersin

- 5 Edermiş büse-i la' liyle Şirînkâr ağıyârı
Bu ğayret ile küh-endâzi-i Ferhād'ı n'eylersin
- 6 Kemāl-i hüsn-i hāl-i hadd ü serv-i kıadd-i yâri gör
Hayâl-i naqş-i müyîn-hâme-i Bihzād'ı n'eylersin
- 7 Bu şeşdergâh-ı ' âlemde verir bir gün güşâd ey dil
Seni zâr eyleyen bâzîçe-i nerrâdı n'eylersin
- 8 Umûruñ Haqq'a tevfiż eyleyip bu mâsivâdan geç
Meded-cüy ol Hudâ'dan gayrıdan imdâdı n'eylersin
- 9 Bu bâzâr-ı fenâdan Şehdiyâ şekker-fürüş-ı çarh
Şatıp şavdı seni şimdengeri kıannâdı n'eylersin

(24) Me' ulü Mefâ' ilü Mefâ' ilü Fe' ülün

- 1 Feryâd ki feryâdıma feryâd-resim yok
Men bi-kese rahm eyleyecek hiç kesim yok
- 2 Bir kıâfileye peyrev ü sâman-be-düşum
Cemmâze-keş-i bâng-ı derâ-yı ceresim yok
- 3 Nâ-çâr piyâde-rev-i beydâ-yı ümîdim
Ser-menzil-i maqşûda resân bir feresim yok
- 4 Dem-besteyim ol deñli gelü-giri-i ğamdan
Âyine-i çarha eşer eyler nefesim yok
- 5 Bilmem nice arâmiş eder bülbül-i dil kim
Çâr-çûbe-i tende aña şâyân kıafesim yok
- 6 Yâ Rab meded ü 'avn ü 'inâyet baña senden
Ĝayrıden ümîdim dağı bir mültemisim yok
- 7 Âlüde-i cürmüm o kıadar çarh-i kühende
Bir tâze ğünâh etmege Şehdî hevesim yok

6 baña] -T

25 S.81b

7 -S

- (25) **Mefâ' ilün Fe' ilâtün Mefâ' ilün Fe' ilün**
- 1 Fiğan ki sūhtem ez-sūz-ı āh pey-der-pey
Ki geşt 'ömr-i 'azizem tebāh pey-der-pey
  - 2 Emel girifte-i dām-ı hayāl-i piç-ā-piç
Heves be-keş-me-keş-i kayd-ı cāh pey-der-pey
  - 3 Çi sūd tevbe-i mā ger şikeste-beste şevved
Çü hırқа-pūş-ı muraққа' -penāh pey-der-pey
  - 4 Zi-bes 'ināyet-i āmurzgāri-i īzed
Dilem rubūde be-sūy-ı günāh pey-der-pey
  - 5 Esirān-ı şeh-i hüsнем ki hayl-i müjgāneş
Nezāre-senc-i şaf-ārā sipāh pey-der-pey
  - 6 Be-şevқ-i dīden-i ū şubḥ u şām mī-āyend
Zi-şahn-ı pehn-i felek mihr ü māh pey-der-pey
  - 7 Be-çāk çāki-i sine be-dāğ dāğ-ı hezār
Ḥarābi-i dil ü cān-rā güvāh pey-der-pey
  - 8 Ḥoşā ki ān büt-i şirīn hırām-rā Şehdī
Be-i' tizār-nihem rü-be-rāh pey-der-pey

(26) **Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün Mefâ' ilün**

- 1 Seni ağıyār ile gördükçe ey şūḥ-ı cefā-pişe
Gelür bu ḥātır-ı nā-şādıma biñ dürlü endişe
- 2 Dil-i pür-zahmıma bir kerre rahm et ey vefā-düşmen
Düşürme ḥātır-ı mecrūhumu her bār teşvīşe
- 3 Beni Leylā-yı zülfüñ eyledi Mecnūn hey zālīm
Giriftār-ı kemend-i kāfir-i bī-rahm-ı bed-kīşe

- 4   Ḳo te 'şîr etmez ol sengîn-dil-i Şîrîn-lebe feryād
Niçün Ferhād olmuş küh-ken āyā urup tîşe
- 5   Hāzer etmek gerekdir şîr-i merdüm-gîr-i ğamzenden
O bî-dāda olupdur kûşe-i çeşm ü müjeñ bişe
- 6   Şikeste bir sifâl-ı neşve-rîze kâ 'iliz sâķî
Verir keyfe keder çün inkisâr-ı sâġar u şîşe
- 7   Nemek-pāş olmasa gāhî leb-i cānān ey Şehdî
Tesellî gelmez idi ' aşık-ı nā-kām-ı dil-rîşe

(27) Mef' ulü Fā' ilatü Mefā' ilü Fā' ilün

- 1   Zencîr-i pāy-ı hüsñ olalı ḡaṭṭ-ı müşk-bār
Çekdi çevirdi kendüsin ol şūḡ-ı şîvekār
- 2   Etse nühüfte ger ser-i zülfün ' aceb degil
Olur nihān dîdeden elbette pāy-ı mār
- 3   Kākülleriñde bende çekermiş o mû-be-mû
Tā kim ḡaṭṭından ermeye bir tārına ġubār
- 4   Ser-keşlik etmeyip gelir āġūşa ol perî
Da' vet olunsa bir ser-i mû etmez i' tizār
- 5   ' Ālem o çeşm-i meste görünmezdi kıl kadar
Gösterdi rüzġār aña müjġānların çü ḡār
- 6   Mûy-ı miyānına şarılıp ḡaçeri meger
Beklerdi ol beli kuş uçurmazdı yādġār
- 7   Şehdî o belde yok kesiciden eşer dirîġ
Ser-rîşte-i ümîdini kaṭ' eylemiş o yār

(28) Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1   Ḥıẓr-ı tevfiķ hidāyet eder inşā 'allāḡ
Dil-i güm-geşte murāda erer inşā 'allāḡ

6b belî] bil T
28 -S

- 2 Feth eder gönca-sıfat 'uğdeleriñ şabr ile
Vaḳti geldikde nesim-i seher inşā 'allāh
- 3 Var ümīdim ki ola ḥubb-ı nebī-i 'Adnān
Āteş-i rüz-ı cezāya siper inşā 'allāh
- 4 'Āşık-ı şādık olanlar pül-i rustā-ḥiz
Berḳ-ı ḥatīf gibi eyler güzer inşā 'allāh
- 5 Çekdirip zevraḳ-ı tevḥīdle Şehdī āḫir
Ederiz baḫr-ı fenādan güzer inşā 'allāh

SONUÇ

18. yüzyılın ilk yarısında yaşamış olan Şehdī, önemli devlet kademelerinde görev almış, devrin ileri gelen yöneticilerinin yakınında bulunmuş ve onlardan maddi ve manevi destek görmüştür.

Biyografik ve bibliyografik kaynakların bazılarında şairin adı, ölüm tarihi, divanı hakkında verilen bilgilerin Şehdī mahlaslı diğer şairlerle karıştırıldığı görülmektedir. Şairin divanı taranarak; yapmış olduğu görevler, yardımlarını gördüğü kişiler tespit edilmiş, kaynaklar karşılaştırılarak şair hakkındaki eksik ve hatalı bilgiler düzeltilmeye çalışılmıştır.

Döneminin önemli hattatlarından biri olan Şehdī'nin çeşitli nazım şekillerini ve mensur parçalarını ihtiva eden hacimce küçümsenmeyecek bir divanı vardır. Sayıca az olmasına rağmen; teknik ve anlam derinliği açısından başarılı gazeller kaleme alan şairin gazellerinde, Sebki-hindînin etkisi görülmektedir.

KAYNAKLAR:

- ÇAPAN, Pervin, *Tezkire-i Safâiyî*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2005.
- Dîvân-ı Şehdî, Süleymaniye Kütüphanesi, Halet Efendi, No. 147
- Dîvân-ı Şehdî, Topkapı Sarayı Müzesi Ktb., No. 2486
- ERDEM, Sadık, *Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 1994.
- Habîb, *Hat ve Hattâtân*, Kostantiniyye Matb., İstanbul 1306.
- İNCE, Adnan, *Tezkiretü's-Su'arâ Sâlim Efendi*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, Ankara, 2005.
- İPEKTEN, Halûk; İsen, Mustafa; Toparlı, Recep; Okçu, Naci; Karabey, Turgut, *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, KTBY, Ankara 1998.
- İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Katalogu (İKTYDK), C 3, MEB Yay., İstanbul 1967.
- KARATAY, F. Ethem, *Topkapı Sarayı Türkçe Yazmalar Katalogu*, C 1, Topkapı Sarayı Müzesi Yay., İstanbul 1961.
- Müstakim-zâde Süleyman Sadeddin, *Mecelletü'n-Nisâb fi'n-Niseb ve'l-Künâ ve'l-Elkâb*, Süleymaniye Ktb., Halet Efendi, 628 (Tıpkıbasım, Ankara 2000)
- NAMETAK, Fehim, *Katalog Arapskih, Turskih, Perzijskih i Bosanskih Rukopisa Gazi Husrev-Begove Biblioteke*, London/Sarajevo: Al-Furqan/Rijaset Islamske Zajednice u BiH., Sv. 4, 1998.
- Şemsettin Sâmî, *Kâmûsu'l-A'lâm*, (Tıpkıbasım) C 4, Kaşgar Neşriyat, Ankara 1996.
- Mehmed Süreyyâ, , *Sicill-i Osmanî, Osmanlı Ünlüleri* C 5, (Haz. Nuri Akbayar, S. Ali Kahraman) Tarih Vakfı Yurt Yay., İstanbul 1996.
- TUMAN, Mehmet Nâil, *Tuhfe-i Nâil Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri II*, (Haz. Cemal Kurnaz, Mustafa Tatçı) Bizim Büro Yay., Ankara 2001.